

Pričujoča številka Tosame proslavlja majhen jubilej. Mineva namreč sedem let, odkar to glasilo izhaja. V oktobru 1965 leta je izšla prva številka tovarniškega časopisa pod imenom TOSAMA. Ob tej priložnosti je tedanji odgovorni urednik zapisal v uradnem članku: »... v našem podjetju so zamislili o lastnem glasilu klile že dalj časa. Nepristana rast tovarne in skrbi v zvezi s tem pa so tovrstne zamisli vedno znova potiskale v stran. V znanjem času pa se je spoznalo, da kakršno koli odlašanje ne more biti več na mestu...« Sedem let izhajanja in 84 številke TOSAME kaže, da je bila takratna odločitev »za glasilo« pravilna.

TOSAMA 72-73

V času izhajanja Tosame so se spremenile in izpopolnile oblike obveščanja članov delovnega kolektiva, vendar pa glasilo s tem ni izgubilo na pomenu, ker Tosama ni samo informacijski list, ampak tribuna vseh zaposlenih z vsemi njihovimi pozitivnimi stremeljenji in hotenji.

Nemajhno zaslugi za dosedanje uspešno izhajanje Tosame imajo prav gotovo tudi dosedanja uredniški odbori. Doslej je pri urejanju Tosame, se pravi v uredniškem odboru, sodelovalo 43 članov podjetja, to pa je glede na število zaposlenih kar precej. Ljudje so se v uredniškem odboru menjali in s svežimi zamislimi niso dopustili, da bi uredništvo postalo nekaj vaze zaprtega.

Vsako leto se ob 10. številki zamenja del uredniškega odbora. Tudi letos je bilo tako. Tosama, ki je pred Vami je pripravil in uredil nov uredniški odbor, ki ga sestavlja polovica starih in polovica novih, na OMR prelaganih članov.

Urejanje tovarniškega glasila ni enostavno delo, zato bo novi uredniški odbor potreboval nekaj časa, da bo »našel samega sebe«, pri tem pa mu bodo v posebno pomoč vsi prispevki s tistimi »velikimi« in »drobni« opaznanji in mislimi, ki jih vsi kot posamezniki in kot člani Tosame imamo.

Odgovorni urednik

Nov sistem delitve OD

Naš dosedanji sistem delitve osebnih dohodkov je temeljil na analitični oceni delovnih mest, ki je bila dvomljivo analitična, ker so bili kriteriji za analizo vrednosti delovnega mesta tako raztegljivi, da dva ocenjevalca za ista delovna mesta nikdar ne bi dobila enakega števila točk. Šolska izobrazba je bila vzeta tako, kot jo posameznik ima. Praksa je bila delovna doba, ter še več drugih pomanjkljivosti je omogočalo, da si neko delovno mesto lahko umetno navrednotil kolikor si želel za posameznika na delovnem mestu, ne za delovno mesto. Poleg tega tak sistem ni vseboval prav nobene spremembe, bil je napravljen enkrat za vselej. Ni predvideval periodičnega ocenjevanja. Tako človeku, ki skrbi za svoje strokovno in vsestransko usposabljanje in zaradi tega resnično postane učinkovitejši in mu zaradi tega pripada večji osebni dohodek kot začetniku, moramo to nuditi, če hočemo nagrajevati po delu. Delovna mesta so bila ocenjena z določenim številom točk. Vrednost točke smo povečevali iz meseca v mesec, tako da je dobil vsak, ne glede na njegove rezultate. S tem smo tudi vedno menjali obračunske vrednosti delovnih mest, kar je bilo neugodno za planiranje direktnih stroškov, ki so vedno spreminjali in je zaradi tega planiranje izpadlo nerealno.

Sedanji novi sistem delitve osebnih dohodkov je sestavljen iz dveh delov.

Prvi del je kategorizacija osnovnih vrednosti delovnih mest in dela. Podobno kot za analitično oceno delovnih mest, imamo tudi tukaj kriterije, ki nam pomagajo razvrstiti delovna mesta v kategorije, katerih imamo 32, torej imamo dvaintrideset različnih vrednosti delovnih mest. Naš nov sistem delitve osebnih dohodkov »KATEGORIZACIJA DELOVNIH MEST« temelji na nekaterih kriterijih. Ti kriteriji so:

1. Šolska izobrazba: Pri tem ni vzeta šolska izobrazba, ki jo posameznik na nekem delovnem mestu ima, vzeta je optimalna šolska izobrazba od ne-

dokončane osnovne šole do končane fakultete, izobrazba, ki jo zahteva delovno mesto z ozirom na to, da delavec na tem delovnem mestu racionalno izkoriščen. Delavec je najučinkovitejši takrat, ko mu nalagamo naloge, ki jih glede na njegovo znanje komaj še zmore, ker hoče dokazati, da je zmožen tudi tega.

2. Praksa: Tu zopet ni vzeta delovna doba, ampak doba, ki je maksimalno potrebna, da se delavec s sistematičnim usposabljanjem glede na njegovo šolsko izobrazbo in predhodne izkušnje privadi opravljati naloge nekega delovnega mesta. Ta doba je glede na to, da se nekega dela lahko priučiš v enem tednu, drugega pa na primer šele v petih letih, temu primerno opredeljena.

3. Vpliv na dohodek: Tega kriterija doslej pri nas v ta namen nismo poznali. Vpliv na dohodek je glede na to, s kakšnimi sredstvi nekdo razpolaga, za kakšen del proizvodnje oziroma stroške proizvodnje je odgovoren, koliko je odgovoren za dobro organizacijo, kadre, nagrajevanje, informacije itd. zelo različen. Mi ga stopnjujemo z: minimalen, pomemben in zelo pomenben.

4. Teža dela: Tu je vzeta bolj fizična obremenitev za razliko od analitične ocene, ki tudi umski napor zelo napihuje. Teža dela se stopnjuje takole: lahko, srednje težko in težko delo. V tem primeru imajo režijski delavci vsi lahko delo, v proizvodnji od lahkega do težkega delavca, najtežje delo imajo transportni delavci pri skladišču surovin.

5. Delovni pogoji: Pri tem gledamo v kakšnih delovnih pogojih kdo dela, na vročini, mrazu, prahu, škodljivih kemikalijah, plinih, ropotu in tako dalje. Transportni delavec bi bil po drugih kriterijih najmanj tri do štiri kategorije nižji, če ne bi delal v takih pogojih, prav tako tkalke ali delavci v belilnici. Pogoji dela se stopnjujejo: normalni, težji in zelo težki. Zaradi težjih pogojev dela smo taka (nadaljevajna na 2. strani)

(nadaljevanje s 1. strani)

NOV SISTEM DELITVE OSEBNIH DOHODKOV

delovna mesta ocenili za eno do štiri kategorije več, kot bi jim pripadalo.

Ocena delovnih mest in dela: Do sedaj smo govorili o oceni delovnih mest, če izvzamemo delček ocenjevanja dela, ki ga vsak od opisanih kriterijev vsebuje. Ocena dela je v razponih, ko bodo različno usposobljeni delavci razporejeni v različne kategorije v razponu in z leti, če se bodo izpopolnjevali, napredovali v višje kategorije.

Drugi del našega novega sistema delitve osebnih dohodkov je tako imenovani stimulativni — vzpodbujevalni sistem. Po tem sistemu vsak de-

lavec od določenih kriterijev z določenim večjim ali manjšim faktorjem, poleg obračunske postavke zasluži še določen procent. Delavci v proizvodnji: preseg norme in procent od zmanjšanja planiranih direktnih stroškov, če štedijo z materialom, ne delajo nepotrebnih zastojev itd...

Če direktne stroške, ki so planirani znižajo za 10%, dobijo poleg osnovne, norme, še 3% stimulacije za znižanje direktnih stroškov. Mojstri oziroma vodje oddelkov, vodje izmen in vse tehnično vodstvo je vezano na obseg proizvodnje. S planom bo določen plan obsega proizvodnje, za preseganje plana dobijo različna delovna mesta različen procent od 0,5 do 1,8 na svoje osnove. Tako bodo zopet drugi vezani na dobiček, na pokritje, na razliko od planskih in dejanskih cen. Seveda pa to ne gre vedno sa-

mo v plus, za nedosežene plane se isti faktorji tudi odštejejo.

Komisija za nagrajevanje in služba za organizacijo in nagrajevanje je pri tem opravila težko delo. Prejšnji DS je potrdil razmerja, progresijo in najnižjo obračunsko postavko 1050.00 din. Ko smo kategorizacijo napravili je bila glede na sedanje prejemke postavka 1050.00 din prenizka, zato smo napravili vse izračune na 1100.00, 1150.00 in 1200.00 din in nazadnje na 1250.00 din. Ko je obravnavala posamezna delovna mesta ali posamezne skupine delovnih se ji je odkrila cela vrsta kadrovskih in organizacijskih problemov, ki jih bomo v bodoče morali rešiti in paziti, da takih napak ne bomo delali. S tem sistemom se bolj približujemo nagrajevanju po delu — za enako delo enako plačilo.

Tone Dolenc

Pogodba o ustanovitvi Ljubljanske banke

Na podlagi ustavnih amandmajev sta Izvršni odbor in vodstvo Ljubljanske banke pristopila k pionirskemu delu, katerega namen je bil, da se upravljanje s sredstvi, ki jih združuje banka, čimbolj prepusti tistim, od katerih so ta sredstva. Opažalo se je namreč to, da so banke, sicer denar od industrije, vse manj vlagale prav v industrijo, vedno več pa je bilo naložb v infrastrukturo in čistih finančnih transakcij med bankami. Obstojala je nevarnost, da postanejo poslovne banke odtujeni centri moči, katerih vpliv bi bil škodljiv našemu nadaljnjemu razvoju.

Nova ustanovitvena pogodba prinaša razen običajnih klavzul tudi nekaj velikih vsebinskih sprememb, ki bodo odločilno vplivale na delo te banke. Najpomembnejše novosti v pogodbi so:

1. Prvo novost najdemo že med naštevanjem temeljnih ciljev, kjer se posebno poudarja, da morajo upravljalci banke posvetiti posebno pozornost razvoju tistih dejavnosti, od katerih zavisi rast družbene produktivnosti dela.

2. Podpisniki te pogodbe dobijo upravljalске pravice na podlagi združevanja sredstev v banki po naslednjih kriterijih:

- z vplačilom vloge v sklad upravljalcev
- z vezajnem denarja na daljši rok

- na osnovi depozitov in vpogled

Obseg naših pravic pri upravljanju bank in udeležba pri delitvi dohodka, doseženega s poslovanjem banke sta odvisna od vrste in obsega sredstev, ki jih združujemo in od odločitve, ali prevzamemo riziko za poslovanje podružnic in banke kot celote.

3. Upravljalci banke uresničujejo svoje pravice in dolžnosti v organih

upravljanja banke in njenih podružnic: Organi upravljanja banke in njenih podružnic so:

- zbori
- izvršilni odbori kot kolektivni izvršilni organi
- direktor banke oziroma podružnic kot individualni izvršilni organ. Upravljalci banke imajo pri upravljanju zlasti naslednje pravice in dolžnosti:
- odločajo o spremembah in dopolnitvah te pogodbe
- sprejemajo, spreminjajo ali dopolnjujejo statut banke in druge splošne akte
- odločajo o statusnih zadevah banke
- sprejemajo odločitve o oblikovanju in izvajanju poslovne politike banke
- odločajo o oblikovanju in delitvi dohodka, ki ga doseže banka
- dajejo smernice za organizacijo banke in njeno poslovanje

— trpijo riziko za poslovanje banke — odločajo o drugih zadevah banke, za katere so pristojni na podlagi ustave, zakonskih predpisov, te pogodbe in statusa banke ter drugih splošnih aktov.

Naj na koncu še navedem, da pomeni ta pogodba velik korak naprej, saj so pravice in dolžnosti upravljalcev iz pogodbe tolikšne, da bodo imeli ustanovitelji možnost, da sami odločijo kdo naj dobi koliko in kdaj naj vrne sredstva, ki si jih je izposodil.

4. Tudi naše podjetje je eden izmed ustanoviteljev Ljubljanske banke, ki je med tem časom postala ena največjih bank v Jugoslaviji. Tako sedaj ni nobene bojazni, da ne bi tudi zdaj pristopili k njeni ponovni ustanovitvi na novih še trdnejših temeljih, saj banka slovi po svoji finančni disciplini, likvidnosti in uspešnem poslovanju celo preko naših meja.

J. L.

AVTOMATI IN MI

Vsi smo se razveselili, ko so montirali avtomate za osvežilno pijačo. Toda že po nekaj dneh so se pojavili brezvestni sodelavci, ki so začeli izrabljati slabosti avtomatov.

Te vrstice naj povedo, da je v tovarni nekaj ljudi, katerim ni važen ne ugled tovarne ne ugled vseh nas. Zato se dogaja, da so avtomati s pijačo večkrat pokvarjeni. Pokvarjeni pa so zaradi ljudi, ki hočejo iz avtomatov pijačo zastoj ali pa na kak drug nepošten način. Tako se je zgodilo, da so oskrbovalci avtomatov našli v av-

tomatu namesto novega dinarja precej kovancev po deset starih dinarjev, kakor tudi prevrtane kovance z nitko in še razne druge predmete: od gumbov do podložnih ploščic.

Tako ob vsem tem negodujejo oskrbovalci avtomatov, kakor tudi sodelavci, saj sedaj ni redkost da avtomat tudi za dinar ne da pijače. To vse pa je krivda posameznikov, ki so v avtomat metali nepravne kovance in poleg tega še razbijali po avtomatu.

F. K.

Dan mrtvih

Sivo, megleno jutro se prebuja. Žalostna so ta jesenska jutra — brez sonca in pravega žiljenja. Toda to jutro se mi zdi še posebno žalostno in turbno; 1. november je to — dan mrtvih.

Danes me prav vse spominja na smrt. Pogled se mi ustavi na rdečermenenem listu, ki se vrtinči v zraku in počasi pada na tla. Samo gole veje še štrlijo proti nebu in veter jih neusmiljeno lomi. Zanje je končano tisto lepo obdobje, ko so popki začeli razcvetati, ko so iz teh cvetov nastali teški plodovi in krasili njihove krošnje. Sedaj odmirajo.

Tudi z nami je tako. Polni idealov, načrtov in komaj jih začnemo uresničevati, nas že kliče smrt v svoje vrste.

Žalostni in obupani smo, ko polagajo v grob naše drage. Tiste, ki smo jih leta in leta ljubili in imeli radi. Toda meseci in leta zbršijo in obledijo spomin nanje. Rane se zacelijo in zopet živimo naprej. Zato je prav, da jim vsaj en dan v letu posvetimo. Da je ta dan res samo njihov in da se nam zopet odprejo rane, ki so bile že zaceljene.

Množice ljudi se zgrinja na grobove, na katerih se bohotijo krizanteme in plapolajo plameni sveč. Misli vseh nas pa je nekje popolnoma druga — v spominih na tiste srečne dni, ko so bili tisti, ki jih sedaj obiskujemo še z nami: ko nas je mama roka še nežno božala po licu, ko nas je oče prijemal in dvigal nad glavo, ko se z nami pogovarjal in se šalil. Ko smo odrasli, sta bila še vedno z nami in nam nudila oporo dajala nasvete.

Toda, kot bi nekaj treščilo, se je vse razbilo. Odnegli so nam jih in položili v črno jamo. Ostali smo sami in izgubljeni. Nikogar ni bilo, ki bi nas tolažil.

Oče, mati, kaj vaju res ne bo več med nami? Ne, to ni res, to ne sme biti res! Zakaj vsi, ki smo vas imeli tako radi: očetje, matere, bratje, sestre, sinovi... odhajate on nas?

Toda danes niste več sami in tudi mi nismo tako izgubljeni, saj smo vam blizu. Danes smo mi vsi z vami. Tudi s tistimi, ki jim danes nihče ne bo prižgal sveče in prinesel cvetja. Z vami, katerih grobovi so posejani po temnih gozdovih in travnikih po vsej naši domovini.

Dogorevajoča sveča me je opomnila, da bo treba zapustiti pokopališče in se znova vrniti v sedanje življenje. V naš vsakdan, poln skrbi in borbe za obstanek, ki nam ne dopušča misli na tisto najhujše — smrt.

MaS

V prejšnji številki je bil objavljen razgovor s posameznimi predsredniki samoupravnih organov, obljubljen pa je bil še pogovor s Stanetom Volčini-jem in Dušanom Borštarnjem. Tokrat objavljamo intervju s predsednikom zbora delovnih ljudi v pripravljalnici in tkalnici širokih tkanin tov. Volčini-jem.

Stane je bil prej v bolniški. Sedaj ko spet dela, sem ga lahko povabil k razgovoru. Torej tema pogovora bo dejansko ista kot v prejšnji številki — predsredniki in njihovo mišljenje o samoupravnih organih oziroma spremembah. Na vprašanje kakšne občutke ima, kako gleda na zaupano dolžnost in seveda v kaj upa pri delu, mi je Stane Volčini odgovoril takole:

V samoupravne organe prej še nisem bil voljen, razen v ekonomski enoti, ki pa ni imela nobenega dela. Ravno zato bo še težje zame, ker nimam »prakse«. Po drugi strani je pa tudi tako: nihče mi še ni povedal v

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moje drage mame Franciške Borštarn — Krištof se vsem sodelavkam in sodelavcem najtopleje zahvaljujem za izraženo sožalje. Posebno se zahvaljujem ožjim sodelavcem za darovano cvetje, in tistim, ki so jo pospremili na njen zadnji dom.

Dušan

Naš razgovor

čem je pravzaprav moje delo in odgovornost. Tako se dejansko sploh ne morem znajti, niti ne vem kako bi moral delati, če bi se pojavil določen problem v tkalnici širokih tkanin in pripravljalnici, torej oddelkih, ki ju zastopam.

Kajne, dragi bralci, da tole močno, močno diši po kritiki, ki je vsaj za moje pojme zelo ostra.

Vsekakor želimo slediti samoupravnemu razvoju Jugoslavije. Seveda je to vtis na zunaj, če pa gremo med kolektiv, jih bo malo, ki bi točno vedeli kaj smo sploh želeli storiti z zbori delovnih ljudi.

Povprašal sem ga tudi o drugih stvareh. Kaj meni o svojem delovnem mestu, zadovoljstvu ob opravljanju svojega dela.

Delam v škroblalnici. Imamo novega Sucker-ja, toda samo delo nam predstavlja težave — zakaj?

Imam občutek, da delamo nesistematično. Velikokrat menjavamo artik-le, kar daje veliko dela za pripravo stroja. Res ne vem ali ima snovalni stroj premajhno kapaciteto, da bi ustvaril »zalogo« vsaj za dva tri dni dela z istim artiklom ali pa neke druge ne »štima«. Tudi nimamo nobenega primerne prostora za priroč-no skladišče škroba, potrebovali bi še en kotel za shranjevanje flote. Iz tega kotla bi črpali za tekočo proizvodnjo, dočim bi v kahalnem kotlu že pripravljali novo floto. Mogoče je vzrok tudi zelo težavna nabava bombažne preje, saj velikokrat slišimo, da jo je težko dobiti. Povpraševanje po preji je večje, kot je ponudba in tako prodajalci postavljajo precej neugodne pogoje plačila. Torej že v skladišču manjka tiste »zaloge«. Sicer je to mo- je osebno ugotavljanje, vendar mislim, da nosi niz resnice v sebi. Na drugi del vprašanja pa je Stane odgo- voril: Prej sem delal v tkalnicah, zdaj pa sem v škroblalnici, pa nisem za- dovoljen, z delom sem, samo s pla- čilom ne. Vsi škroblilci smo mnenja da smo premalo plačani (tako je zdaj v predlogu za nov sistem nagrajeva- nja). Škrobljenje je res tako važna fa- za od preje do tkanine in od dobrega škroblelnja zavisi tudi večja proizvo- dna v tkalnicah. Trenutno pa dobivam še manjšo plačilo kot prej v tkalni- cah, čeprav so mi obljubili isto kot tam in še možnost izpopolnjevanja v škrobljenju. Žal pa ni tega niti onega.

MiD

INFORMACIJA?

Kaj sploh pojmuje pod to besedo in pred vsem kakšna naj bo, da bo res lahko informacija.

Vsebovati mora vsekakor te lastnosti:

- aktualnost
- popolnost
- celovitost
- objektivnost
- pravočasnost
- razumljivost

Vse te sestavine torej vsebuje informacija. Seveda bom prikazal, kako ne sme biti in **kako mora biti napisana.**

Beseda aktualno je lahko dvorezen meč. Aktualno je navadno tisto kar je najnovejše. To vedno ni res. Spregovoriti moramo o stvarih, ki ljudi momentalno najbolj zanimajo. Če imamo pred seboj sprejetje letnega plana gotovo ne bomo pisali o tem kako se je delil regres za dopuste, ki je takrat že davno za nami. Prizadevajmo si da res pišemo o zadevah, ki so jutri pred vrati, ko problem prestopi prag smo že prepozni.

Obvestilu nikakor ne sme manjkati pet osnovnih vprašanja na katere mora vsako obvestilo v svoji vsebini odgovoriti. Iz informacije moramo takoj razbrati **kaj** se je zgodilo, **kdo** igra glavno vlogo v dogodku, **kje** se je vse skupaj zgodilo, **zakaj** je do tega prišlo in **kako** se dogodek razvija. Ko je tem petim glavnim vprašanjem odgovorjeno, že lahko govorimo, da je informacija celovita. Tu je kup stvari, ki se spreminjajo od dogodka do dogodka, od problema do problema. Računovodja na seji delavskega sveta prav gotovo ne bo govoril samo koliko denarja smo porabili, ampak tudi koliko stroškov smo imeli, saldo pa nam predstavlja celovito poslovanje; torej celovito informacijo.

Vse do satelitov smo opazovali samo svetlo stran meseca, zdaj »vidimo« tudi tisto skrito stran. Šele zdaj lahko govorimo, da poznamo »cel« mesec. Podobno je tudi z obvestili. Pokazati mora tisto kar je dobrega v stvari in tisto kar je slabo. Če tega ni, se hitro vse sprevrže v pretirano hvalisanje ali preveč črno sliko problema. Še posebno poudarjam, da je to važno pri pripravi gradiva za samoupravne organe. Celovitost poročila je tudi ozko povezana z objektivnostjo.

Ne smemo si dovoliti svojih ugotovitev brez argumentov za in proti, ki lahko bistveno spremene odločitev. Prav tako ne sme obvestilo izražati naše razpoloženje do stvari, ki bi lahko kakorkoli vplivalo na odločitve organov upravljanja. To ni iz trte zvito. Objektivnost povsem odpove recimo v primeru, ko nek vodja »navija« za

svoj oddelek in s tem povzroči prepočasno reševanje problema iz drugega oddelka.

Pravočasnost je za vse nas večnoma deveta briga. Če nek časopis prepozno objavi novico je zamudil zadnji avtobus. Pri pripravi gradiva za samoupravne organe pa se vsi na vse kriplje trudimo, da ta avtobus počaka na nas, čeprav na škodo voznega reda. Na sejo DS privlečemo zajeten zvezek materiala, ga razdelimo, čez pet minut pa člani o tem že odločajo! Zajetnega kupa se bo vsak najprej ustrašil, drugič pa še časa nima za razmišljanje. S takim ravnanjem si sami sebi pljujemo v skledo. Pravočasnost gradiva in tudi ostalih informacij bistveno spremeni morda ne samo odločitve, temveč tudi pot po kateri do odločitve pridemo. Tak način sicer obsojamo, ampak obsojamo sebe v ogledalu, kamor se pogledamo takrat, ko želimo prekontrolirati svojo urejenost, v praksi pa ostaja vse po starem.

Mnogi naši ugledni politiki in gospodarstveniki govorijo za delavca v komaj razumljivem jeziku. S slovarčkom tukaj se komaj znajdemo, toliko je raznih »izacij« in »izmov« tako tudi v naših, že tako bornih informacijah. Zakaj bi govorili o »devalvaciji« ko lahko rečemo »razvrednotenje denarja«, ker bo vsem razumljivo. Tujke proč, če se le da!

Ni vse samo v besedah, tudi vsebina mora biti takšna, da bo Micka že v nekaj vrsticah vedela, če bo imel Janez deset tisočakov večjo plačo. Seveda, pri nas je navada pisati tako, da niti po prebrani strani ne vemo ali smo krop ali voda.

Končajmo tudi s teorijo, da se neposredni delavec zanima samo za plačilo ob mesecu! Hudirjevo se bo razumel, samo povedati mu je treba razumljivo in preprosto. Kaj nam pomaga bataljon številok ob zaključnem računu, ko lahko rečemo: »Tovariši, toliko smo več naredili, toliko več denarja imamo. Kam z njim?« Ne bi rad kogar koli podcenjeval, še snailka bo vedela razpolagati z denarjem, saj vendar doma ubira podobno pot gospodarjenja.

Upam, da sem dovolj jasno povedal kako in zakaj moramo pisati, obveščati ter pripravljati gradivo za samoupravne organe. Saj je vse enostavno, samo brez kompliciranja mi ne moremo, nismo zdravi! Tone pisanih gradiv zamenjajmo s kilogrami in samoupravne odločitve ne bodo le boljše ampak tudi hitrejše. Samo začeti je treba in bomo imeli naenkrat rešenih več problemov.

Kar očitajte mi, da sem preveč enostaven o stvari kateri pišem, saj moram dati tudi oblikovno potrditev, ali ne?

Mid

Tosama v nastajanju

Vsi prispevki, ki so v TOSAMI morajo opraviti dolgo pot, preden pridobijo pravico in mesto za objavo.

Ko avtor odda svoje delo in ko rektor popravi morebitne napake, dobi tekste v roke stavec v tiskarni. Potem se je potrebno odločiti za obliko časopisa, ki mu jo dajo sestavki in slike. In ko je to opravljeno, sledi pregled napak, ki ostale ali nastale pri stavljenju, potem pa posveti za novo številko in za morebitne »tiskarske škrate« zelena luč.

Klepet z gospodinjami

Ker smo že nakupile večje zaloge jabolk, se ne bo poznalo, če enkrat ponudimo svoji sladkosnedni družini, jabolka na naslednji način:

V posodo za pečenje naložimo toliko jabolk, da stojijo tesno skupaj. Nato jih operemo ter jim izolbemo na vrhu večjo odprtino. V drugi posodi naredimo nadev: (več jabolk, več nadeva) — nekaj žlic sladkorja — nekaj žlic medu — nekaj žlic kokosove moke — Nadev damo v odprtine jabolk, ki naj bo bolj gost, da lepo ostane s kupčkom na jabolku. Damo v peč in pri 250°C pečemo toliko časa, da so jabolka mehka, nadev za zlato rume-no zapečen.

Poslastica je hitro gotova in prijetna sprememba v jesenskih dnevih jedilnega lista.

V. V.

RAZMISLIMO . . .

Neizpodbitno nam povzroča dvig bolniškega staleža poleg drugih bolezni tudi bolezn srca in ožilja. Tovrstne bolezni nenehno klinično in eksperimentalno raziskujejo že dalj časa, vendar nam tovrstne bolezni stalno naraščajo. To dejstvo lahko zasledimo v raznih medicinskih literaturah in predavanjih po televiziji in radiu. Kljub vsem analizam, propagandi za nemastno hrano itd. se od druge svetovne vojne ni na tem področju ničesar spremenilo.

Ta problem zaposluje kardiologe, zdravstvene delavce ter laike vseh plov. Ugotavljajo prezahtevnost, prezaposlenost kot vzrok za obravnavane bolezni.

Dejstvo je, da človek hrepeni po velikem zaslužku in tako zasledimo ljudi z dvojnimi poklicem, nekateri delajo nadure ali »na črno«, kot temu radi pravimo, odpovedujejo se dopustu in podobno.

To pa seveda nikakor ni v prid zdravju posameznika. Marsikateri trpi zaradi velike odgovornosti v službi, ki ji ni kos. Pri tem začne pretiravati, opušta opoldanski ali popoldanski počitek, dela zvečer,

oziroma doma, tudi ob prostih dnevih. Tako početje in način življenja pospešuje srčni infarkt. Analize kažejo, da delovni ljudje svoj prosti čas nepravilno izkoriščajo.

Redne telesne vaje zmanjšujejo srčna obolenja, veliki telesni napori športnega značaja pa so brez treninga zelo nevarni. Vožnja z avtomobilom (šoferjev) v gostem prometu, se šteje za težko delo. Tudi nedeljske vožnje v gostem prometu neugodno vplivajo, še posebno pri tistih, ki bolujejo na srcu in ožilju.

Tudi neurejene družinske razmere (zakonske, stanovanjske, itd.) negativno vplivajo na zdravje. Marsikateri končajo delovni dan pri gledanju televizije, namesto, da bi se razgibali po svežem zraku, sedijo in se po malem tudi razburjajo, če je kaka posebno napeta kriminalka, ali če je moštvo, ki zanj navija, dobilo žogo v mrežo, še hujše pa je, če je bila ta poslana iz ofzajda.

Pri tem pa radi še pijejo, kadijo ali pa jedo.

Zaradi vsega navedenega pridejo prepozno v posteljo, kjer sko-

raj nikoli ne dosežajo potrebnega 7-urnega spanja. Pri tem pa jih še moti ropot in podobno, ki je zdravju zelo škodljivo.

Tudi onesnaženje ozračja negativno vpliva na prekrvavitev, posebno ožilja srca.

Prekomerno kajenje, slabo ali nič zračeni prostori, pogosti telefonski pogovori, dolgotrajni in nezanimivi sestanki, so idealni pogoji za hitro obolenje srca in ožilja.

V kolikor upoštevamo navedene kvarne vplive, postane jasno, da je visoko civiliziran človek duševno in telesno veliko preobremenjen. Zaradi tega postane telo dovzetno do raznih bolezni (zvišanje krvnega pritiska, debelosti, sladkorne bolezni, infarkt itd.)

Naraščanje srčnih bolezni ter bolezni ožilja ni samo posledica skleroze, ampak tudi odraz težavnega prilagajanja na nov tempo življenja.

Stremeti moramo, da bomo ustvarili take delovne pogoje, ki nam bodo olajšali delo in nas osrečili v službi in doma ter končno, da bomo smotno in koristno izkoristili prosti čas.

S tem in drugimi ukrepi bomo veliko storili za dobro počutje, za lepe odnose, za zdravje in lepšo bodočnost nas vseh!

M. P.

Za predenje je temeljno orodje vreteno, za tkanje pa statve. Vreteno in statve so s pridom uporabljali ljudje že v prastarih časih, ko so še bili na zelo nizki kulturni ravni. Že iz časov pred več deset tisoč leti pred našim štetjem imamo shranjene kose tkanin, ki pričajo o visoki stopnji izdelave in umetnosti in potrjujejo, da so bile že takrat v uporabi zelo enostavne statve. V tistih časih niso tkali samo enobarvnih lanenih in volnenih tkanin, temveč tudi pestre po barvi in vezavi. Iz najdenih ostankov prastarih statav in ostankov tkanin je bilo mogoče znanstvenikom rekonstruirati predzgodovinske statve. Presenetljivo je dejstvo, da so statve iz kamene dobe že tako dovršene, da se v bistvu ne razlikujejo od statav sedanje dobe.

Prve ureditve statav so sestajale iz dveh, v zemljo zabitih kolov, ki sta bila spodaj in zgoraj zvezana s prečkami. Na zgornjo in spodnjo prečko so pritrdili osnovo in enostavno z roko vnašali votek. Vnesni votek so nato z roko ali s primerno paličico pribili — zatkali k tkanini. Da bi dobili enakomerno napetost osnove, so spodnjo prečko odstranili in manjšo skupino niti posebej obtežili. Tako delo je bilo zelo mučno. Zaradi tega so kmalu prišli do izboljšav: namesto da so z roko dvigali vsako nit posebej in vnašali votek, so pričeli dvigati po več niti skupaj. Tako je prišlo do nitnic in listov, čeprav zelo primitivnih. Najprej je bil samo en list. V tem

Zgodovina tkalstva

so bile vdete samo sode niti, medtem ko so lihe niti osnovne ležale pod ploščasto, tanko palico. Za prvi zev platnove vezave je tkalec dvignil list in vse sode niti so se dvignile. Za drugi zev pa je dvignil palico in spustil list. Dolgih tkanin še niso mogli izdelovati zaradi omejene dolžine osnove, ki je bila privezana na zgornjo prečko. Kmalu so popravili tudi ta nedostatek s tem, da so namesto prečke namestili okrogel valjček, na katerega so navili večjo dolžino osnove. Kmalu so tudi navpično smer osnove odvrgli in pričeli delati z vodoravnim tekom osnove. Taka oblika statav se je nato ohranila do srednjega veka, ne da bi se na njih izvršile kake večje spremembe.

Srednji vek pa je prinesel statvam precejšnjo izpopolnitev. Vsi sestavni dela statav so dobili lepše in primernejše oblike. Liste so pričeli dvigati s podnožkami, tako da je imel tkalec proste roke z avnašanje votka. Važnejša sprememba se je izvršila na bilu, ki se ni več gibalo v vodoravni smeri proti tkanini, temveč je bilo obešeno na zgornjem delu statav, da je lahko nihalo. Tudi vnašanje votka ni bilo več ročno, celo paličica z navitim votkom se kmalu umakne pri-

mernejši obliki predhodnika današnjega čolnička.

Precejšnji razmah tkalske tehnike in pripomočkov za tkanje se je v onih časih vršil v Italiji. Veliki italijanski kipar, slikar in inženier Leonardo da Vinci, ki je znan kot izumitelj predilnega stroja se je trudil, da bi popravil in izboljšal tudi statve. Med njegovimi najdenimi deli je za tkalstvo važen osnutek konstrukcije mehaničnih statav, ki bi jih gnala vodna sila. Znano pa ni, da bi bili ti osnutki tudi praktično uporabljeni.

Nadaljni napredek v tkalstvu pa pomeni izum tkalca svilenih trakov Antona Mollera iz Gdanska. Ta je izumil in izdelal statve, na katerih je bilo mogoče tkati istočasno 16 do 20 trakov. Do tedaj so na enih statvah izdelovali samo en trak. Ta izum pa je bil za izumitelja zelo usoden. Gdanski tkalci trakov so videli v tem izumu nevarnost za njihov poklic: bali so se brezposelnosti. Tako so se združili, vdrli v njegovo hišo in popolnoma uničili nove statve, izumitelja pa je ogorčena množica tkalcev in njihovih družin vrgla v reko Vislo kjer je utonil.

Z. C.

(nadaljevanje)

Poročilo samoupravnih organov

POSLOVNI ODBOR se je do 25. v mesecu sestal dvakrat in sicer 1. 9. 1972

- Tokrat je pregledal izvršitev plana za mesec avgust in sprejel operativni plan za mesec september.
  - Odobrili službena potovanja, ki bodo v mesecu septembru
  - Na tretjo točko dnevnega reda — adaptacija upravne zgradbe — člani niso imeli pripomb. Potrdili so predlog in dodali, da se z delom prične v septembru.
22. 9. 1972
- Na 7. redni seji je bila predlagana samo ena točka dnevnega reda in sicer: Pregled poročil o izvršenih službenih potovanjih.

ODBOR ZA
MEDSEBOJNA RAZMERJA

15. 9. 1972

Člani tega odbora so se sestali enkrat, toda s precej obširnimi dnevnimi redom. Sklepali so o sledečem:

- Razpis za »vodjo kontrolne službe« se ponovi po istih predpisih. Za začasno nadomeščanje so predlagali tov. PRESEKAR Marijo, ki že od 1. 9. 1972 dalje opravlja te naloge. Istočasno so sklenili, da bi v tem času nadomeščanja prejela 70 %-ni osebni dohodek pripadajočega delovnemu mestu »vodje službe«.

- Potrdili predlog, da se v oddelek filtrov sprejme 20 novih delavk, v ekspedit pa dva delavca.

- Uredniškemu odboru »TOSAME« šestim članom preteče mandatna doba, zato so člani na predlog odbora sprejeli oz. potrdili šest novih članov in sicer:

1. Miš Albino — blagajničarka
  2. Premru Jelko
  3. Vodlana Feliksa — UREDNIK
  4. Zarnika Cirila
  5. Kosirnika Francita
  6. Pavliča Mirota — fotograf (še za naslednjo mandatno dobo)
- Članom, ki so dve leti pozitivno in vestno delali oz. sodelovali pri tovarniškem časopisu »Tosama« pa je OMR odobril nagrado v višini 1.000.00 din, uredniku, tov. Drčarju Milanu pa 250.00 din.

REŠEVALI vloge:

- Tov. Jarc odobrili plačilo učnine in potnih stroškov za obisk tečaja jezika.
- Tov. Judež Francki odobrili finančno pomoč v znesku 700.000 din
- Tov. Velkavrh Janku — dijaku tretjega letnika STŠ odobrili študentsko stipendijo v znesku 300.000 din mesečno.
- Tov. Čretnik Mariji rešili vlogo za sporazumno prekinitev delovnega razmerja s 20. 9. 1972.
- Pod peto točko pa so sprejeli dva nova delovna mesta in sicer:
- predelavec nakladalne skupine I za sanitetni material
- predelavec nakladalne skupine II za cigaretne filtre

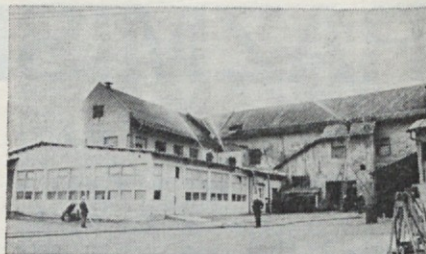
Omenjeni delovni mesti že zasedata tov. Klopčič Stane in tov. Slapar Marjan.

Tinca C.

ZAHVALA

Sindikalni podružnici TOSAMA se iskreno zahvaljujem za obisk, šopek in denarno pomoč. Žal me predstavniki sindikata niso dobili doma, ker sem bil v bolnišnici. Vseeno se toplo zahvaljujem vsem za izkazano pozornost.

Franc Horvat

OB TEDNU GASILSTVA

Gasilstvo je potrebno, da se obvaruje imovino pred požari in drugimi naravnimi katastrofami.

Da so gasilci za svoje humano delo čim bolj izurjeni so potrebne vaje, ki dajejo v primeru potrebe reševalni skupini hitrost in učinkovitost. Potreben pa je tudi naraščaj, ki bo zamenjal in zasedel mesta sedanjih mož v gasilskih vrstah.

NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 9

Tokrat je prispelo skupno 29 rešitev nagradne Tosamine križanke. Izgleda, da je bila križanka za reševalce kar precej trd oreh, saj je bilo poslanih tudi 14 nepravilnih rešitev. Zaradi nekaterih nejasnosti v zvezi z izrazom »Ozračje« naj povemo, da se na ta pojem tako v angleščini kot v francoščini uporablja AIR, ki izhaja iz latinske besede AER (npr. Air France). Žrebanje nagrajencev so opravili v skladišču surovin in sicer: Anica Cedilnik, Franc Miš in Martin Račič.

Nagrade prejmejo:

1. nagrada v znesku 30.— N din — Mimi Prelovšek, tkalnica ovojev
2. nagrada v znesku 20.— N din — Helena Gotar, tkalnica ovojev
3. nagrada v znesku 10.— N din — Pavla Kamin, tehnična priprava dela.

Proizvodnja v septembru

Oddelek	enota mere	%
1. Trakotkalnica	000 vot	98
2. Tkalnice šir. tkanin	000 vot	122
3. Belilnica — vlaknine	kg	119
4. Mikalnica	din	94
Vložki	pkt	70
5. Konfekcija	din	103
6. Cigaretne filtri	000 kom	90
Cigaretne filtri	din	101
Skupaj:	din	99

V mesecu septembru se je število dopustov zmanjšalo, tako da do konca leta ne bodo več občutno obremenjevali procesa proizvodnje.

V tkalnici ovojev plan ni bil dosežen zaradi objektivnih razlogov, ki so se pojavili v tem mesecu. Pokazale so se potrebe po 5 in 8 centimetrovskih kaliko ovojih, tako da bo treba povečati njihovo proizvodnjo. Ostanje problem zaradi premajhne količine ovojev 12/5 in 15/5 cm, ker so vse strojne kapacitete zasedene.

V tkalnici širokih tkanin je bil plan presežen za 22 %, kar pripada nočni izmeni, katero smo uvedli proti koncu meseca. To je bilo nujno, saj se je pojavilo pomankanje gaze na domačem in zunanjem tržišču. Za izvoz imamo sklenjene pogodbe, katere bomo morali še izvršiti.

Pomankajne gaze se pozna tudi v belilnici, kjer sušilni stroj ni polno obratoval.

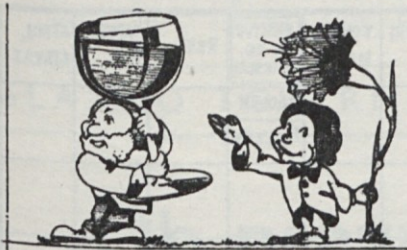
Mikalnica ni bila pravočasno oskrbljena z netkanim blagom, ki ga uporabljamo za »Mölny« plenice in »Mimosept« vložke. Primanjkovalo je tudi vrečk za Jasmin vato, poleg tega je tudi premalo delovne sile.

Potrebe cigaretne filtrov so veliko večje kot je možna proizvodnja v tem oddelku. Zaradi raznih okvar na strojih plan ni bil dosežen.

E. Sinl. D.

Kadrovskie vesti

OD 12. 10. DO 11. 11. 1972 PRAZ-
NUJEJO ROJSTNI DAN:

KONFEKCIJA: 24. 10. Avbelj Kristina, 12. 10. Beravs Antonija, 30. 10. Domitrovič Ivanka, 15. 10. Grčar Sonja, 4. 11. Jerman Joži, 25. 10. Kreč Mihaela, 22. 10. Kovač Urška, 4. 11. Kotnik Milena, 7. 11. Lajevic Kristina, 24. 10. Novak Slavka, 10. 11. Pogačar Vika, 9. 11. Fuks Martina.

MIKALNICA: 12. 10. Svetlin Vinko, 16. 10. Urankar Pavel, 17. 10. Pervinšek Stane, 1. 11. Černelč Joži, 31. 10. Fotivec Ivanka, 13. 10. Jenko Metka, 28. 10. Mavsar Marija, 21. 10. Vidergar Marija.

FILTRI: 26. 10. Cerar Franc, 1. 11. Cencelj Ana, 27. 10. Cerar Fani, 13. 10. Globočnik Cveta, 27. 10. Guberinič Darinka, 15. 10. Kotnik Fani, 20. 10. Koderman Ivanka, 27. 10. Krištof Vida, 7. 11. Hribar Mira, 18. 10. Ravnikar Ivanka.

BELILNICA: 27. 10. Berdajs Franc, 8. 11. Gorjup Martin, 16. 10. Kolbi Martin.

TKALNICA OVOJEV: 29. 10. Peterka Anton, 2. 11. Drešar Pavla, 29. 10. Cerar Ida, 26. 10. Kern Francka, 20. 10. Kušar Nežka, 31. 10. Prelovšek Mimi, 30. 10. Sobočan Ani, 20. 10. Kušar Nežka, 19. 10. Mazovec Kristina.

AVTOMATSKA: 4. 11. Pirc Branko, 14. 10. Zemljarič Rezka.

PRIPRAVLJALNICA: 29. 10. Rojc Olga.

UPRAVA: 26. 10. Berlec Vladimira, 14. 10. Demšar Rezka, 27. 10. Preskar Marija.

KOMERCIALNI SEKTOR: 13. 10. Klopčič Stane, 26. 10. Perše Franc, 6. 11. Lenček Stane.

RAČUNOVODSKI SEKTOR: 13. 10. Klopčič Stanka.

V MESECU SEPTEMBRU SO VSTO-
PILI V PODJETJE NASLEDNJI DE-
LAVCI:

Jemc Ivica, Cerara Pavla, Janežič Jožica, Batič Ana, Arnuš Marija, Dorič Majda kot konfekcionerke; Ocvirk Antonija, Rode Vlasta, Fuks Kazimir, Rems Breda, Šinkovec Antonija, Tarč Dragoslava, Tratnik Marija, Lunar Majda, Štirn Draga, Poljanšek Marija, Poljak Pavla, Prosenc Darinka, Gotar Joži, Stare Olga kot delavke pri filt-rih; Siter Marija, Rožič Ivanka, Marčun Magda, Judež Pavla, Kerč Anto-nija, Bistan Olga kot natikalke votka v tkalnici in Močnik Rajko delavec v ekspeditu.

V MESECU SEPTEMBRU STA OD-
ŠLA IZ PODJETJA:

Petkovič mag. Vlado in Čretnik Marija.

POROČILA STA SE:

Banko Janez in Krištof Vida —
BANKO.

RODILI SO SE:

Rožič Ani — sin, Urbanija Mariji in Antonu — sin, Podboršek Polovci — sin, Vidergar Adrijani — hči, Pe-stotnik Ivanu — sin, Vodnik Vencelj-nu — sin.

VSEM ISKRENO ČESTITAMO IN
JIM ŽELIMO DOBRO POČUTJE!

Izdaja T O S A M A Domžale

Urejuje uredniški odbor:

Rezka Demšar, Milan Drčar —
tehnični urednik, Franc Kerč,
Franc Kosirnik, Toni Laznik dipl.
oec, Marjan Merkužič, Albina
Miš — blagajnik, Miro Pavlič
— fotoreporter, Jelka Premru,
Ani Rožič, Ciril Zarnik in Feliks
Vodlan — odgovorni urednik.

Tiska: Papirkonfekcija Krško,
obrat Valvasorjeva tiskarna.

Naklada: 850 izvodov.

VATKA VOTEK IN FILTER FILIP

				LITER	FINSKO JEZERO	IZDELOVALI KOPIT	SREDIŠČE VRTENJA	23. ČERKA	ŽLAHTNI PLIN	KOMIK MIJA	RESITVE DO 20. V MESECU	REKA	ZAPORNIK	STROJ, APARAT		
												ZGODEN				
												ŽELEZNICA				
				DEL OBRAZA				IGRALKA KRALJEVA VELETRGOV								
				AGO PASTERNAK				TUJE M. IME			VRSTA PESMI					
				GLAS VRANE				MEŠTO V ŽVICI			SOCIALISTIČNA REPUBLIKA NADA					
RIHŠKA 5	VODNI OBRAT	OPASAC	TAKT KONEC POLOTOKA						SIRČEK							
GALERIJA, KOR V CERKVI				LETOPIS							OKRASNA PTICA IVAN PIRC					
DOBER TEK				REDKO M. IME	IZRAZ PRI KART. VEŽBA				ORGAN VIDA BRIVOR ZA POMETANJE			NATRIJ	KISIK			
REKA V SRBUJ				MEDMET BOLEČINE DEL TELES				VARNOST. OBVEŠČ. SLUŽBA	STEZA							
MEZNA-NEC				ZADNJA NOSOST				AVTO-MOTO SRBSKA ED-LATA	PAPIRNAT BRISAČ (GLADKOG)	HAJHEN PES						
SAMO-GLASNIK	NIZ							EKONOM. PROPAG. PROGRAM								
GEOMETR. POJEM				8. ČERKA	ANTE JOKIČ				IZRAST. NA GLAVI ŽENSKO IME			INE KREME	GORSKI RESEVAL ČOLN			
REŠENE KRITIKE V TOSANU NABIRALNIK	DENARNA ENOTA LES. IND. PODJETJE				ŠAHIST SVETOZAR	GLASBENI INSTRUMENT ŽIVILDO										
MEŠTO V RUSLI							STAR ČLOVEK				MLADIN. LIST					
DRŽAVA NA BLIŽNJEM VZHODU				ITAL. DENAR	WAPRAVA ZA POBRAY. LADIJ				TOV. KOZM. PRIPOMOČNIKOV							
RAJ							KALCU	VOJAŠKA ZVEŽA ILJIČ LENIN			LJUBLJANA BANKA RIMSKA 5					
				OTON GABRIČ				AM. OBVEŠČ. SLUŽBA			PRES. OTOČ. DRŽAVE	DBER				
														EISEN-HAWER	SESTAVILA RZKI DENŠAR	DANILO ŽVABA NOČNO ZABAVIŠČE
				RADIJ POMOŽ. GLAGOL							SLOVEN. TEDNIK	POVRŠIL. ŠKE HERE			KOROBAC	
				GOSTILNIČAR									DALMAT. Ž. IME			
												VODNA ŽIVAL				